

Örök rangadók - A vörös meg a csillagok

2013 október 11. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Most megpróbálom elmesélni, hogyan vált egy garnitúrából a világ valaha volt legjobb labdarúgócsapata, s hogy miért nem lett annak a gárdának a szakvezet?je a világ legjobb edz?je.

A szóban forgó együttes az „1970-es brazil válogatott”. Azért az idéz?jel, mert mindenki így emlegeti azt a társulatot, jóllehet a kivételes kompánia már 1969-ben kialakult. A világbajnoki címet kétségkívül hetvenben nyerte el, méghozzá százszázalékos teljesítménnyel, ám már a selejtez?kön is makulátlan produkciót nyújtott: ugyanúgy hatból hatszor nyert, akár a vb-n. (Ezzel a kett?s tökéletességgel egyedül áll a futball történetében.)

Gáll Ferenc olvasónk a FIFA-válogatottal kapcsolatban tett fel kérdéseket. A választ képpel is élénkítjük. Ime világválogatottjaink: Novák, Szücs, Farkas és Albert. (Jornal do Brasil felvétele)

A kvalifikációs szakaszon 23-2-es gólkülönbséggel jutott túl – gólt csak egyetlen mérk?zésen kapott, de akkor is 6-2-re gy?zött Kolumbia legjobbjai ellen –, a nagy tornát pedig 19-7-es mutatóval zárta. A dönt?t 4-1-re nyerte a Facchettit?l Sandro Mazzoláig, Rivától Riveráig megannyi extraklasszist felvonultató olasz válogatottal szemben... És meglehet, nem is ez volt a legf?bb erénye. Hanem az a labdam?vészet, amelyet kölyökként tátott szájjal bámultam a képerny?n, noha 1966-ban, a felejthetetlenül felemel? liverpooli magyar–brazil vb-meccs (3-1) közvetítése közben azt hittem, a Bene, Albert, Farkas csatártrió virtuóz játékánál szellemesebbet és hatásosabbat elképzelni sem lehet.

Amúgy – e három „varázslón” kívül – Görögcs Jánoson, Machos Ferencen, Mészöly Kálmánon, Tichy Lajoson, Varga Zoltánon n?ttem fel, és alig két hónappal Brazília 1969–1970-es álomkorszakának megkezdése el?tt mérhetetlen büszkeséggel töltött el, hogy 1968 ?szén négy magyar – Albert Flórián és Farkas János mellett Novák Dezs? és Sz?cs Lajos – sorakozott a FIFA világválogatottjának tizenhatos keretében, amely éppen a dél-amerikai együttes vendége volt Rio de Janeiróban, az els? brazil vb-aranyérem elhódításának tizedik évfordulóján rendezett gálamérk?zésen.

Mégis, amit azok a sárga mezesek m?veltek az els? mexikói világbajnokságon, úgy t?nt fel nekem, mint a moziban az Óz, vagyis: a csodák csodája. Még az – európai id? szerint – esti meccsek másnap délel?tti ismétlését is megnéztem (a gimnázium tanári szobájában, igazgatói engedéllyel!), mert valahogyan meg akartam fejteni, miként

nyúlnak ezek a számomra addig csak az újságokból ismert zsongl?rök a labdához.

Cirkuszi attrakció volt az, de nem csupán „harlemi” bemutató a néz?k bódítására és felderítésére, hiszen miközben – Peterdi Pál szavaival – „kis fehér házinyúllá” változtatta, hamisítatlan labdarúgó-akciók végén rendre a hálóba juttatta a gömböt a felkent artistacsoport. A szívemben persze Bene, Albert, Farkas és a többi magyar maradt a legnagyobb, de már akkor éreztem, amit utólag meg is értettem: nevezetesen, hogy olyasmit, amit a „földön túli” brazilok el?adtak, életében csak egyszer láthat az ember. Akárhány szavazást rendeztek azóta, a földkerekség legnevesebb orgánumainál is mindig az jött ki: a futballhistória els? számú csapata Brazília 1970-es válogatottja.

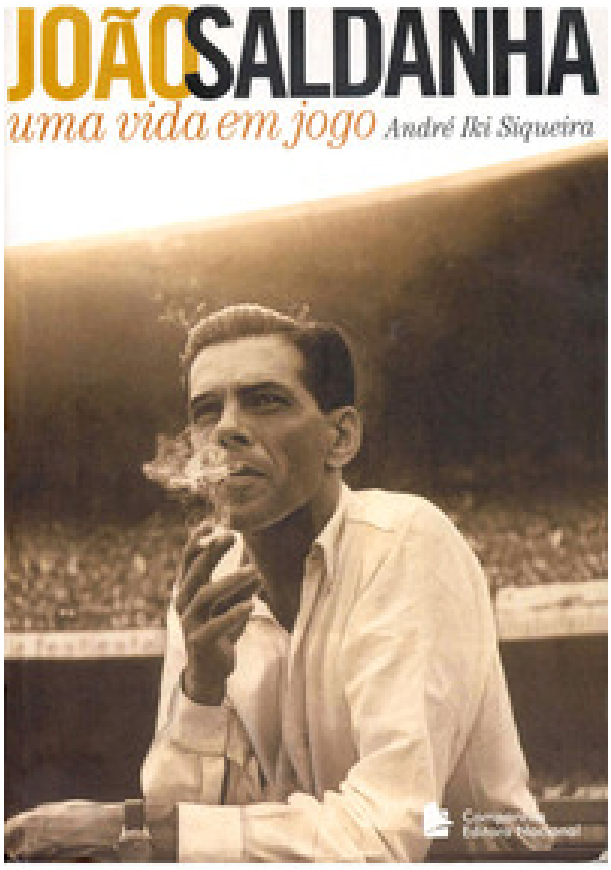
Amelynek játékát az 1969 elején kinevezett szövetségi kapitány, Joao Saldanha alapozta meg. ? volt a brazil Hoffer József, már abban az értelemben, hogy magyar kollégáját is sportújságíróként nevezték ki a nemzeti együttes szakvezet?jévé. (Speciel 1970-ben.) Hoffer az MTI sportrovatát vezette, Saldanha az O Globo lap- és tévészerkeszt?ségénél vált a labdarúgás Brazíliában megkerülhetetlen személyiségévé, edz?ként pedig már tizenkét esztend?vel szövetségi kapitányi megbízatása el?tt letette névjegyét.

A Botafogót 1957-ben a Rio állami bajnokság els? helyére vezette – Brazíliában akkor még nem volt országos bajnokság: azt csak 1971-ben írták ki el?ször –, és csapata az évad zárómérk?zésén 6-2-re verte a Fluminensét. Paulo Valentim öt, Mané Garrincha egy gólt szerzett, Saldanha mégis azt mondta: „Ha az emberek a következ? négyszáz évben a futballról beszélnek, akkor Garrincháról beszélnek majd.” Paulo Valentimre azért sem emlékeznek olyan szívesen hazájában, mert a csatár a Botafogótól a Boca Juniorshoz szerz?dött, s?t letelepedett Argentínában, és ott hunyt el 1984-ben, ötvenegy éves korában. (Másfél esztend?vel az után, hogy a még az ötödik ikszet sem taposó Garrincha meghalt. ?t – Valentimmel ellentétben – a riói Maracanában ravatalozták föl.)

Már a „négyszáz éves” nyilatkozat idején sejteni lehetett: Saldanháért nem rajong majd Brazília Garrinchánál is emblematikusabb bálványa, Pelé. A kapitány és az etalon között nem is volt meghitt a kapcsolat, de egyenesen elmérgesedett a viszony, amikor 1969 végén a szakvezet? pedzegetni kezdte: „Pelének nem feltétlenül kell szerepelnie a kezd? tizenegyben. Tostao legalább olyan karizmatikus játékos, mint ?.” A zsurnaliszta-edz? egyébként is határozott egyéniség volt, és kurázsija még n?tt is attól, hogy irányításával a brazil válogatott kilenc meccset vívott hatvankilencben, s valamennyit megnyerte.

Az els?t április 6-án, a Porto Alegre-i Beira Rio stadion avatásán; a szövetség azért is telepítette a Peru elleni találkozót (2-1) Rio Grande do Sul f?városába, mert Saldanha abban az államban született. Joao Havelange, a brazil futballszervezet elnöke egyébként legalább olyan bátor volt, mint kapitánya, hiszen Brazíliában az id? tájt katonai diktatúra tombolt, melynek vezet?je, Emilio Medici nemhogy ki nem állhatta, de nagy számban ki is iktatta a rendszer ellenségeit. Márpedig Saldanha a Brazil Kommunista Párt tagsági könyvét hordta zakója bels?

zsebében...

A diktátor ezt még valahogyan lenyelte, azt azonban sehogyan sem bocsátotta meg a mesternek, hogy mell?zte a vezér kedvencét, az Atletico Mineiróban futballozó Dariót. Ám amikor az ellenvéleményt nem t?r?, az országból a Playboyt és a Der Spiegelt is kitiltó Medici szóvá tette, hogy fel nem foghatja, a BeloHorizonte-i csatár miért csak id?nként kap helyet a válogatottban, Saldanha azzal vágott vissza: „Én sem mondom meg az elnöknek, kiket nevezzen ki miniszstereknek.”

A kilencb?l kilences, elsöpr? mérleggel nehéz volt fogást találni a szakvezet?n, de ami késik, nem múlik... A brazil szövetség 1970 elején elkövette azt a hibát, hogy „kett?s mérk?zésre” hívta meg Argentína együttesét. A sárga mezesek el?bb Porto Alegrében, majd Rióban fogadták örök riválisukat, és az els? alkalommal megszakadt a vendéglátók ragyogó sorozata: a halványkék-fehérek 2-0-ra gy?ztek. Mivel a „visszavágót” négy nap múlva rendezték, Saldanhát nem volt id? leváltani, de nyilvánvalóvá vált: ha a brazilok nem vesznek, mondjuk, 5-0-ás revánsot, a szakvezet? mehet, amerre lát...

S mert a második mérk?zésen „csak” 2-1-re nyertek a házigazdák, a szövetségi kapitányt a tíz gy?zelem közben elszenvedett egyetlen vereség miatt elküldték, és beiktatták Mario Zagallót, aki Pelével alkotta a válogatott balszárnyát az 1958-as, majd (a „király” sérüléséig) az 1962-es, egyaránt diadalmas világbajnokságon. (Amúgy Saldanha játékosa is volt a Botafogóban.) Ezzel Medicit és Pelét is kielégítették a szövetség illetékesei, akik között korántsem volt teljes az egység, hiszen Saldanha kirúgása után azonnal lemondott Antonio do Passo, a kapitányt jelöl? technikai bizottság vezet?je.

Utóbb rávették a visszatérésre; azoknál talán finomabb módszerekkel, amilyenekkel annak idején a junta Brazíliájában „dolgoztak”... Zagallo pedig jött, látott, gy?zött – gondolhatnák, de ha így vélik, tévednek. Az új kapitány második meccsén tömegverekedés tört ki a Maracana gyepén, minek következtében a 2-1-re gy?ztes braziloktól Jairzinhót és Roberto Mirandát, a chileiekt?l Silvát és Laubét kiállította Armando Marques brazil (!) játékvezet?. Ennél is nagyobb megütközést keltett a délamerikai országban, hogy a világbajnokságot megel?z? utolsó három hivatalos mérk?zésén – Rivellino révén – összesen egy gólt ért el a brazil együttes: Paraguay 0-0, Bulgária 0-0, Ausztria 1-0. Havelange odáig ment, hogy azt javasolta: „El se utazzunk a vb-re, mert ami most a válogatottnál zajlik, az kész kabaré!”

Aztán Mexikóban a brazilok (majdnem) mindenkit elkápráztattak, nem utolsósorban azért, mert Zagallo öt 10-est

vetett be: Gerson a Sao Paulo FC-ben, Rivellino a Corinthiansban, Jairzinho a Botafogóban, Tostao a Cruzeiróban, Pelé a Santosban viselte a „mágikus” dresszt. Mexikó sombrerót, a világ kalapot emelt a csillagos ötös el?tt, a világbajnokságon tudósítóként részt vev? Saldanha viszont egyre csak fanyalgott... (Ezért írtam, hogy majdnem mindenkit elkápráztatott a gárda.) A vb-t megel?z?en így fogalmazott: „Nem jó a csapat, az el?készületimérk?zések kifejezetten rosszul sikerültek.

Zagallo teletömte a keretet Botafogo-játékosokkal.” Ezen egyrészt fennakadtak a Botafogo-drukkerek, hiszen Saldanha, ugyebár, a riói klub sikeredz?je volt, másrészt senki nem értette, mire gondol, mivel a Botafogót csak három (Jairzinho, Roberto Miranda, Paulo Cesar), míg a Santost öt labdarúgó (Carlos Alberto, Joel Camargo, Clodoaldo, Pelé és Edu) képviselte.

Majd az aranyérmet ekképpen „ünnepelte” a riporter-tréner: „Ez a csapat jobb, mint az el?dje, mert ésszer?en tervezett a játéka, és a kulcspozíciókban nagyszer? képesség? futballisták szerepelnek. Védekezni azonban még mindig nem tudunk...”

Zagallo tajtékzott: „Saldanha rajtunk áll bosszút!” Azért a kritikus még sokáig bírált: húsz esztend?vel kés?bb, az olaszországi Mondialén is felt?nt mint tévékommentátor. Itáliában töltötte be a hetvenharmadik életévét, de néhány nappal kés?bb szívrohamot kapott, és a vb-dönt? városában, Rómában elhunyt. Azon a világbajnokságon a brazilok 1-0-ás vereséget szenvedtek az argentinoktól a legjobb tizenhat között. Saldanha azonban nem abba a brazil–argentinba „halt bele”...

Brazília–Argentína 0-2 (0-0) Barátságos mérk?zés, 1970. március 4., Porto Alegre, 56 000 néz?.

Jv.: Armando Marques (brazil). Brazília: Ado – Carlos Alberto, Baldochi, Fontana, Marco Antonio – Gerson, Piazza (Ze Carlos, 46.), Dirceu Lopes – Jairzinho, Pelé, Edu. Argentína: Cejas – Malbernat,Perfumo, Rogel, Diaz – Pastoriza, Brindisi, Madurga – Conigliaro, Fischer, Mas. Gól: Mas (67.), Conigliaro (71.).

www.nol.hu - Hegyi Iván
Infó: A cikk eredeti változata a 2013.03.09-i Népszabadságban olvasható.

Ajánló